CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU
Tystysgrif Addysg Gyffredinol
Uwch

WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE
General Certificate of Education
Advanced

595/01

CYMRAEG AIL IAITH *(WELSH SECOND LANGUAGE)*

CA5

Y Stori Fer a Thrawsieithu
(gan gynnwys Ysgrifennu Personol)

A.M. DYDD MAWRTH, 13 Mehefin 2006
A.M. TUESDAY, 13 June 2006

(2 Awr)

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn bydd angen llyfr ateb 8 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Atebwch **bob** cwestiwn yn Adran A ac Adran B.

Pan fo gofyn i chi fynegi barn neu safbwynt dylech roi eich rhesymau drostynt.

Dylid defnyddio dyfyniadau a thermau beirniadaeth lenyddol.

Atgoffir chi ei bod yn angenrheidiol ysgrifennu Cymraeg da a chywir a chyflwyno'ch gwaith yn drefnus.

Dylech dreulio **AWR** ar bob adran.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Rhoddir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Ni chaniateir defnyddio copïau o'r straeon byrion na geiriaduron.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

ADDITIONAL MATERIALS

In addition to this examination paper you will need an 8 page answer book.

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

*Answer **all** questions in Section A and Section B.*

When you are asked to express an opinion or viewpoint you should give your reasons for them.

Quotations and literary criticism terms should be used.

You are reminded that you should write good, correct Welsh and present your work neatly.

*You should spend **1 HOUR** on each section.*

INFORMATION FOR CANDIDATES

The number of marks allocated for each question or part-question is given in brackets.

*Copies of the short stories and dictionaries are **not** permitted.*

No certificate will be awarded to a candidate detected in any unfair practice during the examination.

ADRAN A

Y Stori Fer

1. (i) Yn y stori, *Mi Godaf, Mi Gerddaf* gan Mihangel Morgan, rydyn ni'n darllen hanes Wil. Crynhowch yr hyn rydyn ni'n ei ddysgu amdano **yn y stori hon**. [20]

(ii) Dadansoddwch arddull y **darn isod** gan nodi unrhyw dechnegau y mae'r awdur yn eu defnyddio. [20]

Cerddodd drwy strydoedd culion y Splott o'r strydoedd gemog. Gwelodd fenyw dew, groenddu, yn sefyll ar stepen ei drws yn syllu arno. Daeth rhyw deimlad drosto ei fod wedi'i gweld hi o'r blaen – nid y fenyw yn gymaint â'r olygfa – teimlad ofnadwy.

Roedd y boen yn ei ben yn erchyll a daeth pwl o fadrondod drosto. Gofynnodd y fenyw i ble'r oedd e'n mynd ond atebodd Wil mohoni. Treiglodd ymlaen drwy'r strydoedd metalaidd. Aeth ar goll am dipyn yn strydoedd y planedau nes iddo ddod allan ar heol Casnewydd. Oddi yno anelodd am y ddinas.

Er nad oedd ganddo ddim ond pumpunt ar ôl tan ei *giro* nesaf roedd am fwynhau'r diwrnod yn crwydro'r siopau fel petai ganddo hanner canpunt yn ei boced. Gallai fynd i mewn i Howell's hyd yn oed – doedd dim rhaid iddo brynu dim byd. Ond ofnai y byddai'n cael ei gyhuddo o ddwyn rhywbeth.

Aeth i mewn i gaffe mewn arcêd i gael sudd oren. Codai tarth o ddillad pobl a fu fel yntau yn cerdded yn y glaw. Yfodd ei sudd oren ar ei ben. Roedd gwynt y bwyd yn coginio yn ddigon i godi cyfog arno.

Aeth i'r Amgueddfa. Arferai fynd yno'n aml. Câi fynd i mewn i le sych yn rhad. Ond roedd popeth yno'n hen gyfarwydd iddo bellach. Dim ond dau beth yn yr holl Amgueddfa Genedlaethol a oedd yn dal o ddiddordeb iddo. Aeth yn syth atynt – roeddynt yn weddol agos at ei gilydd fel mae'n digwydd, yng nghefn yr Amgueddfa.

(iii) Yn y stori hon, mae Wil yn berson unig. Gan ysgrifennu'n bersonol, disgrifiwch unrhyw dro pan oeddech chi'n **unig ac ar eich pen eich hun.**
Cofiwch ddisgrifio'r profiad yn ofalus. (Ysgrifennwch tuag un ochr tudalen.) [20]

TUDALEN WAG

ADRAN B

Trawsieithu

2. Darllenwch yr erthygl ganlynol sy'n trafod bwyta'n iach mewn ysgolion.

Ysgrifennwch lythyr yn Gymraeg (tua 350 o eiriau) at olygydd cylchgrawn Cymraeg yn ymateb i'r erthygl. [40]

Gan gyfeirio at yr wybodaeth sydd yn yr erthygl dylech drafod:

(a) **pa mor anodd ydy hi i berswadio plant i fwyta'n iach yn yr ysgol;**
(b) **eich ymateb chi i'r ymgyrch i gael plant i fwyta'n iach.**

Ni ddylid cyfieithu'r testun.

nutrients – maetholion;
dairy food – bwyd llaeth;
snacks - byrbrydau;
balanced – cytbwys;
to ban – gwahardd;
encourage – annog;
government – llywodraeth;
aim - pwrpas;
campaign – ymgyrch;
statement - datganiad;
junk food – bwyd sothach;
subsidy - nawdd;
to replace - cyfnewid;
processed food – bwyd wedi'i brosesu;
nutritious – maethlon;
researchers – ymchwilwyr;
nutrition - maeth.

Healthy Eating in Schools

Children and students need a healthy diet containing a wide variety of food to obtain all the nutrients they need for growth, health and to do well at school.

Not all school dinners provide a healthy meal of meat or fish and dairy food and a choice of fruit and vegetables. Instead, children may be eating snacks that are high in fat, sugar and salt.

Eating a balanced diet at home will encourage children to eat healthily at school. Even if healthy choices are available at school, many children choose chips, burgers, pizza and not vegetables.

Chip vans could be banned from parking outside schools in order to stop pupils buying food at break times and to encourage them to eat school dinners.

People say that the government's aim to improve school meals following a campaign by the TV chef, Jamie Oliver, will fail if pupils continue to choose the chip van.

Following Jamie Oliver's statement about junk food in schools, the government promises to improve food in schools. An increase in subsidy from 37p a child to 50p in primary schools and 60p in secondary schools aims to replace cheap, processed food with freshly cooked, nutritious meals.

Meanwhile, researchers at the University of Wales, Aberystwyth, questioned 300 sixth formers and found that few knew how to keep a balanced diet.

The research calls for big changes in the teaching of health and nutrition in schools.

Less than a fifth of those questioned emphasised the importance of eating fruit as part of a healthy diet.